עשרו.

בג:

קוב אמיי פכ״ז מהלי שבת הלכה טו [והל' יו] סמג לאוין סה טוש"ע א"ח שינה שווין שני טוש"ע ח"מ סימן חו סעיף א וסעיף ג: ב"ד מיי פ"ב מהלכות קדוש החדש הלכה ז: ד חייו שה חלכה ז: ו מיי׳ שם הלכה ז:

תורה אור השלם 1. לְבַן הִנְנִי שָּׂךְ אֶת דַּרְבֵּךְ בַּסִּירִים וְגָדַרְתִּי אֶת גְּדֵרָה וּנְתִיבוֹתֶיהָ לֹא הושע ב ח תמצא: נְתִיבֹתִי עָוָה: איכה ג ט נְתִיבֹתִי עָוָה: איכה ג ט 3. וְיָעַזְּקָהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ בּתוֹכוֹ וַגַם יַקב חַצֵב בּוֹ ויקו לעשות ענבים ויעש וְיָטֵּרְיכְּצָשׁׁׁׁוֹרְיְבֶּנְבְיּים וַיִּצְשׁ 4. הַדְּבָר אֲשֶׁׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יִיְ אַחַר שַׁלַּח אֹתוֹ נְבנּוּזְרְאֲדֶן רַב טַבָּחִים מִן הָרְמָה בְּקַחְתּוֹ טַבָּחִים מִן הָרְמָה בְּקַחְתּוֹ אתוֹ וְהוּא אָסוּר בָּאוִקִּים בְתוֹךְ כָּל גָלוּת יְרוּשָׁלֵם ויהודה המגלים בבלה: ירמיהו מ א

5. הַמִּשֵׁל וָפַחַד עמוּ עשָה שָׁלוֹם בִּמִרוֹמָיו: איוב כה ב

מוסף רש"י

בראשונה לא היו זזין משם כל היום. ביולאיו לחחום להטיד טל החדש, לא היו זזין, דמי שינא חוץ לתחום אין לו אלא ד' אמות (ערוביו ı...

רבינו חננאל

בילתי זו בירם, גולה זו פומבדיתא. ומוליך ומביא ומעלה ומוריד ומביא ובעיוו וביוו. עד שיתברר לרואה שהן משואות. ולא היו זזין עד . שהיו רואיז בני פומבדיתא [שעושין] בגגותיהן כך. תניא בראשונה היו מסעין מסעות בראש ההרים הגבוהין, בהר המשחה ובסרטבה ובגרופינה ובחוורז ובתבור גדיר וחברותיה. איכא ראמרי ביני ביני הוו קיימי, ר' שמעון בן לעזר חשיב להו על הסדר. תנא קמא לא חשיב הני דביני ביני. איכא דאמרי הר המשחה סרטבה והני כולהי דתני דארץ ישראל, והני דתני ר׳ שמעון קיימי באידך ראידך גיסא, ורבי שמעון בז לעזר דתני אף חרים

וביז כל אחד ואחד ח'

דר בירם. משמע כאן שהוא מארץ ישראל וכן מפרש ר"ת אף חרים ולייר וגדר. היו משיאין המשואות בראשי הרים שלהן: בקדושין (דף עב.) גבי מיחסי דפומבדיתה מבירם נסבי: במה הוו להו תלתין ותרתין. מימה בזמן שבית המקדש קיים נמי

> ט"ו יום מירושלים עד סופה של כל ח"י גבי כדי שיהא מגיע האחרון שבא"י לנהר פרת חה היה ללד בבל דפרת ללד בבל הוא ואין לחלק בין מקדש ראשון למקדש שני כדמשמע בפרק אלו מליאות (ב"מ דף כח. ושם) ולריך לומר דרלועה נפהא לא"י מלד אחד עד פרת חוץ מבבל וקשה היאך אפשר שירושלים הויא טבור של א"י שהיא ד' מאות פרסה על ד' מאות לכל לד הרי מהלך שני מאות לכל לד הרי מהלך עשרים ימים לחחרון שבירושלים ממהלך עשר פרסחות שוד הרי ירדן מן המזרח מהלך (ג) יום אחד מן המזרח לירושלים והוא

'קצה א״יני לא היו ווים משם. לפי שהיולה חוץ לתחום אין לו אלא ד' אמות וכל החלר חשובה כד' אמות כדתנן בפרק מי שהוליאוהו (עירובין דף מא:) נתנוהו בדיר וסהר וכו' והא דמשמע בההוא פירקא (דף מו: ושם) גבי דיכריא דאתו למברכתא שכל העיר חשובה להם כד' אמות היינו בעיר המוקפת מחיצות והכא בירושלים לאחר שפרצו בה יונים פרצות דחשיב׳ כרשות הרבים כדאיתא פרק המוצא תפילין (עירובין דף קא.) ומיהו אשכחן עיר דחשובה כד"ח אף בלא מחילות כדתנן בפרק כילד מעברין (שם דף מ.) נותנין קרפף לעיר עוד תנן (שם דף ס.) הנותן עירובו בחוך עיבורה של עיר לא עשה ולא כלום ואם לענין יולא חוץ לתחום נמי נותנין לו כל העיר כולה עם עיבורה כד׳ אמות אם כן בלא מחיצות נמי תחשיב כולה כד׳ אמות: שיהן מהדכין אלפים אמה לכל רוח. הא דלא חשיב לה בפ"ק דבילה (דף יא:) גבי דברים שהתירו סופן משום תחילתן משום דבהך לא קשה לן מידי דמתניתין היא *דאכל הני דהתם פריך תנינא ומשני להו: אן דילמא לישנא דצערא. פירש בקונטרס משום שעל שם שאסורין כאילו בזיקין שאינן ווים משם כל היום כולו והיינו קודם דאתקין רבן גמליאל שיהו מהלכין אלפים אמה לכל רוח וקשיא מאי מייתי מסעודות גדולות הא ע"כ קודם ר"ג הכי הוה לכך נראה דמיבעי ליה אי אותו מהום לר להם או מרווח ומייתי ראיה דמרווח ואם תאמר כיון דאיסור שבת עלייהו היאך יולאין מחלר לחלר י"ל כיון דקודם דפרלו בה היו

ביני ביני. דהנך דמתני' הוו קיימין הנך: באידך גיסא. [של] א"י ללד בבל. שני לדדים של א"י נמשכין ללד בבל: בין כל אחת ואחת.

זו בירם מאי גולה אמר רב יוסף זו פומבדיתא

מאי כמדורת האש תנא כל אחד ואחד נומל

אבוקה בידו ועולה לראש גגו [א] תניא ר"ש

בן אלעזר אומר אף חרים וכייר וגדר וחברותי'

איכא דאמרי ביני וביני הוו קיימי א"ד להך

מרחקי טובא כדמוכח בפ"ק דתענית (דף י.) שהיה מהלך דהנך דמתניתין: **איסתסום דרכי.** ואחזו ההולכין דרך עקלחון: ס מירושלים עד סופה של כל במרגבי במרגבי מאר גדולה היתה בירושלים כו' כל העדים מסכנסין. ביום השבת שחללוהו לבוא ולהעיד: לא היו זוין משם. לפי שילאו חוך לתחום והיוצא חוך לתחום אין לו אלא ד׳ אמות: מן הנהר. שהוא גדל פתחום ושוטף את בני העיר ואת הילדים: גב" ויעוקהו. סייגו בגדר אבנים סביב סביב בעיגול כמו טבעת: לישנה דלערה. על שם שחסורין כאלו בזיקין שאין זזין משם כל היום: סעודום גדולום. אלמא לא הוה להו לערה: בותבי' כילד בודקין הת העדים כו' לפני החמה. החמה הולכת לעולם ממזרח לדרום ומדרום למערב וממערב ללפון שנאמר (קהלת א) הולך אל דרום וסובב אל לפון והלבנה אינה נראית ביום שלשים לעולם אלא סמוך לשקיעת החמה שמתוך שהיא דקה וקטנה אינה נראית בעוד שהחמה בגבורתה. מדלא החני למזרחה או למערבה שמע מינה איז נראית להם בדרום וקא ס"ד שהיו שואלין את העדים אם ראוה מהלכת לפני החמה או לאחריה ללפונה של חמה ראיתם אותה או לדרומה של חמה ובגמרא פריך לפני החמה היינו ללפונה שהרי אין נכון לבדוק ולשחול חם לדרומה (ב) חלח בזמן ששניהו החמה והלבנה במערב שאם הם בדרום אינה יכולה להיות לא ללפונה ולא לדרומה אלא או למזרחה או למערבה וכשהן במערב אם לפני החמה היא זהו ללפונה שהרי ללד לפון הם הולכין ואם לאחריה היא הרי זה ללד דרום: כמה היה גבוה. מן הארץ לפי ראיית עיניכם: לאין היה נוטה. ראשי הפגימה לאיזה לד נוטין ללד לפון כזה (] או ללד דרום כזה [): אם אמר לפני החמה לא אמר כלום. מפרש בגמרא: גבו' היינו לפני החמה היינו ללפונה. הא חדא מילתא היא כדפרישית לעיל: פגימתה לפני החמה. פונה ללד החמה או ללד

אחר ועלה קתני סיפא אם אמר לפני

גיסא דארץ ישראל הוו קיימי מר חשיב דהאי גיסא ומר חשיב דהאי גיסא א"ר יוחנן בין כל אחת ואחת שמונה פרסאות כמה הוו להו תלתין ותרתין והא האידנא מובא הוו אמר אביי אסתתומי אסתתום להו דרכי דכתיב ילכן הנגי שך את דרכך בסירים (6) ואו רב נחמן בר יצחק אמר מהכא דכתיב ינתיבותי עוה: בותני' חצר גדולה היתה בירושלים ובית יעזק היתה נקראת "ולשם כל העדים מתכנסין ובית דין בודקין אותם שם וסעודות גדולות עושין להם בשביל שיהו רגילין לבא בראשונה שלא היו זזין משם כל היום יהתקין רבן גמליאל הזקן שיהו מהלכין אלפים אמה לכל רוח ולא אלו בלבד יאלא אף חכמה הבאה ליילד והבא להציל מן הדליקה ומן הגיים ומן הנהר ומן המפולת הרי אלו כאנשי העיר ויש להם אלפים לכל רוח: גב" איבעיא להו בית יעזק תנן או בית יוק תגן בית יעוק תגן לישנא מעליא הוא דכתיב יועוקהו ויסקלהו או דלמא בית יזק תנן לישנא דצערא הוא כדכתיב יוהוא אסור באזיקים אמר אביי ת"ש סעודות גדולות היו עושין להם שם כדי שיהו רגילים לבוא דלמא תרתי הוו עבדי בהו: מתני יכיצד בודקין את העדים זוג שבא ראשון בודקין אותו ראשון ומכניםין את הגדול שבהן ואומרין לו אמור כיצד ראית את הלבנה הלפני החמה או לאחר החמה לצפונה או לדרומה כמה היה גבוה ולאין היה נומה וכמה היה רחב אם אמר לפני החמה לא אמר כלום יואח"כ היו מכניסין את השני ובודקין אותו אם נמצאו דבריהם מכוונים עדותן קיימת ושאר כל הזוגות שואלין אותן ראשי דברים לא שהיו צריכים להם אלא כדי שלא יצאו בפחי נפש בשביל

שיהו רגילים לבוא: גמ" היינו לפני החמה לימרו עובדיה. העובדין את החמה: היינו לצפונה היינו לאחר החמה היינו לדרומה אמר אביי פגימתה לפני החמה או לאחר החמה אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר יוחגן מאי דכתיב זהמשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה ולא פגימתה של קשת

פגימתה של לבנה דחלשה דעתה פגימתה של קשת דלא לימרו עובדי החמה

החמה לא אמר כלום דמעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה: דלא

יכולים ללכת בכל העיר גם עתה משנפרצה אלא כמה מבואות וחצרות פתוחים לאותו חצר שהיו [רשאין] להלך בהן כארבע אמוח: גירי הלבנה קאי והכי קאמר, נד לפני החמה היתה, פגימת הלבנה לפני החמה היתה ורואה החמה פגימתה, או לא. ואם אמר העד לפני ה. ה. ה. ה. ה. בבי היינות היינות היינות הוחום פציבותה, או לא. האם אמר העד לפני החמה היתה, כלומר הפגימה כנגד החמה היא, עד שקר הוא, כר' יוחנן דאמר מאי דכתיב עושה שלום במרומיו, מעולם [לא] ראתה חמה פגימתה של לבנה משום חלישות דעתה. ואם אמר פגימתה אחר החמה דבריו קיימין. וכן הליכת הקשת אין פגימתה אחר החמה, והיא היתה מכוונת כנגד החמה, שלא יאמרו

ובין כל אחד ואחד ח' פרסי, ל"ב מילי, והאידנא טובא איכא בינייהו, אמר אביי איסתומי איסתתום. כלומר הדרך הנכוחה נסתתמה, שנאמר הנני (סך) [שך] את דרכך בסירים וכתיב נתיבותי עזה. **מרגנ"י כיצד ראית את הלבנה, לפני החמה** או לאחר החמה, לציפונא או לדרומא כול'. ואקשינן לפני החמה היינו לציפונא, וכיון שפני החמה לציפונא אחר החמה לדרומא. ופריק אביי תנא אןפןגימת הלבנה קאי והכי קאמר, פגימת הלבנה לפני החמה היתה

הגהות הב"ח (מ) גמרא שך את דרכך נסירים וגדרתי את גדרה ונתיבותיה לא תמצא ר"נ צ"י אמר מהכא דכתיב גדר דרכי בגזית נמיכומי עוה: (3) רש"י בודקין כו' ולב לדרומה או לצפונה חלה בומן ששניהן: (ג) תום' ד"ה כמה כו' ממהלך עשר פרסאות ליום ועוד הרי:

גליון הש"ם גמ' אסתתומי אסתתום. ע' פסחים לג ע"ב חום׳ מהלכיו וכו'. דאכל הני רהתם פריך. עיין יומא עז ע"ב. מו"ק ז ע"א:

הגהות הגר"א [א] תנא רש"א הרי מכייר כל"ל והן בין ערי יהודה ביהושע יד [לא מלאתי שם וכו׳ וכ״ל בירושל׳ דפרהיו ובירושלמי פ"ט דשביעי ע"ש] [בהגהות כת"י אש לפנינו הגהה זו ליתאן

הגהות מהר"י לנדא

ואו גם' דכתיב לכן הנני שך את דרכך בסירים וגו' כצ"ל:

רבינו חננאל (המשך) ורואה החמה פגימתה, או לא. ואם אמר העד לפני החמה היתה. כלומר , הפגימה כנגד החמה היא, עד שקר הוא, כר' יוחנן . דאמר מאי דכתיב עושה [לא] ראתה חמה פגימתה של לבנה משום חלישות דעתה. ואם אמר פגימתה אחר החמה דבריו קיימין. . וכן הליכת הקשת אין והיא איסתומי איסתתום. כלומר הדרד הנכוחה נסתתמה. שנאמר (סך) [שך] את דרכך . בסירים וכתיב נתיבותי או לאחר החמה, לציפונא או לדרומא כול׳. ואקשינן לפני החמה היינו לציפונא, וכיוז שפני החמה לציפונא ופריק אביי תנא אופזגימת